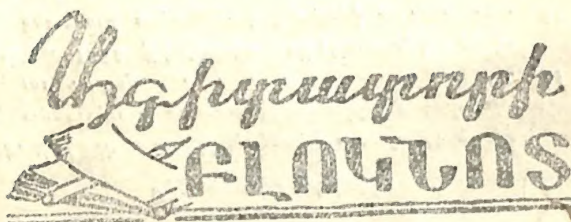

Պրոլետարներ բոլոր երկրների, միացե՛ք

ՀԿՊ ԿԵՆՏԿՈՄԻ

ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԱՅԻ ԵՎ

ԱԳԻՏԱՅԻՆՑԻ ԲԱԺԻՆ

ОБЯЗАТЕЛЬНЫЙ
ЭКЗЕМПЛЯР

№ 24

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

1954

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

էջ

Նյութեր զբույցների համար

- Կ. ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ— Զբույց Կոմունիստական պարտիայի, Սովետական կառավարության և ժողովրդի միասնության մասին 1

Ազիտացիոն աշխատանքի փորձից

- Գ. ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ— Ազիտատորի զբույցը ստանձնած պարտավորությունները կատարելու մասին 11
- Կ. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ— Աշխատենք առաջադրելիքի օրինակով 19

Միջազգային քեմաներ

- ՅՈՒ. ՎՈՂՍԿԻ— ՍՍՌՄ պայքարը ատոմային զենքի արգելիլու և սպառազինությունները կրճատելու համար 24
- ՑԱՆԿ— 1954 թվականին «Ազիտատորի» բլեկնոսում տպագրված նյութերի 37
- Նոր գրքեր 49

Խմբագրության հասցեն.— Երևան, ՀԿՊ Կենտկոմ, Պրոպագանդայի և ագիտացիայի բաժին: Հեռախոս 2—52—78:

ՆՅՈՒԹԵՐ ԶՐՈՒՅՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ԶՐՈՒՅՑ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏԻԱՅԻ, ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՄԻԱՍՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Կ. ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ

Պատմական գիտությունների քեկնածու

Մեր Սոցիալիստական Հայրենիքը գտնվում է իր ուժերի ծաղկման շրջանում: Սովետական ժողովուրդը Կոմունիստական պարտիայի իմաստուն առաջնորդությամբ մտահորեն և հաստատ քայլերով ընթանում է առաջ, դեպի կոմունիզմի հաղթանակը:

Կոմունիզմի կառուցման գործում մեծագույն ուժ է հանդիսանում պարտիայի, կառավարության և ժողովրդի մեծ ու անխորտակելի միասնությունը:

Պրոլետարական ռեոլյուցիայի հանճար Վ. Ի. Լենինի կողմից ստեղծված ու կոմունիստական պարտիան մեր դարաշրջանի միտքը, պատիվն ու խիղճն է, սովետական ժողովրդի իմաստուն առաջնորդը, ղեկավար և սուղորոշյուն տվող ու

1542-SS

ժը: Սովետական ժողովուրդը իր քայլեր հաղ-
թանակների համար երախտապարտ է Կո-
մունիստական պարտիային, իր փորձված
ղեկավարին ու ավանդարդին:

Կոմունիստական պարտիայի բովանդակ-
պատմությունը, նրա ամբողջ հերոսական
ուղին, բանվոր դասակարգի, աշխատավոր-
մասսաների ազատության և երջանկության
գործին անձնուրաց ծառայելու հիասքանչ
օրինակ է հանդիսանում:

Կոմունիստական պարտիայի հերոսական
պատմությունը մարքսիզմ-լենինիզմն է գոր-
ծողության մեջ: Կոմունիստական պարտիան
ամրապնդվել և կռիվել է կալվածատերերի,
կապիտալիստների, բանվորական շարժման
ներսում նրանց գործակալների՝ էսենների,
մենշևիկների, անարխիստների, բուրժուա-
կան նացիոնալիստների դեմ մղված պայ-
քարում:

Սովետական Միության Կոմունիստական
պարտիայի՝ համաշխարհային ռեուլյուցիոն
և բանվորական շարժման «Հարվածային
բրիգադայի» ամբողջ պատմությունը լենինի-
զմի գաղափարների վառ տրիտմֆն է:

Վ. Ի. Լենինի անունը անխղելիորեն մրապ-
ված է մեր հարազատ պարտիայի ամբողջ
պատմության հետ, աշխարհում առաջին

— 2 —

սոցիալիստական պետության՝ Սովետական
Սոցիալիստական Ռեսպուբլիկաների Միու-
թյան առաջացման ու զարգացման հետ:
Լենինի անունը դարձել է նոր աշխարհի
ժողովուրդների խորհրդանիշը Արևմուտքից
մինչև Արևելք, Հարավից մինչև Հյուսիս:

Կոմունիստական պարտիան լենինիզմի
պարտիան է:

Պարտիան և Լենին—

Երկվորյակ եղբայրներ,

Մայր պատմության համար

Ուրն է արժեքավոր ավելի:

Մենք ասում ենք Լենին,

Եվ պարտիա ենք հասկանում էլի,

Ասում ենք՝

Պարտիա—

Հասկանում ենք Լենին:

Այսպես է գրել մեր դարաշրջանի Ֆեժա-
գույն պոետ Վլ. Մայակովսկին:

Քարձր ծածանելով լենինիզմի դրոշը,
պահպանելով իր շարքերի պողպատե
միասնությունը, Կոմունիստական պարտիան
հենվելով պետության վերաբերյալ մարք-
սիստական-լենինյան յուսմունքի վրա օ-
րավոր ամրապնդում է Սովետական պե-

— 3 —

տությունը, նրա կառավարչական օրդաննե-
րը:

Սովետական պետութեան արմատական
հիմքը, նրա ուժի և անպարտելիութեան աղ-
բյուրը բանվորների և գյուղացիների դա-
շինքն է, ՍՍՌՄ ժողովուրդների անխորտա-
կելի բարեկամութունը, սովետական մարդ-
կանց ջերմ հայրենասիրությունը և բարո-
յա-քաղաքական միասնությունը:

Կոմունիստական պարտիայի և Սովետա-
կան կառավարութեան ուժը աշխատավոր
մասսաների, պատմութեան իսկական կեր-
տողի հետ ունեցած կենսական և անխզելի
կապերի մեջ է: Պարտիան և կառավարու-
թյունն ուրիշ աչլ շահեր չունեն, բացի ժո-
ղովրդի շահերից: Պարտիայի ուժը, ինչպես
նշեցինք, ժողովրդի հետ ունեցած կապերի
մեջ է, իսկ ժողովրդի ուժը՝ պարտիայի
շուրջն ունեցած համախմբվածութեան մեջ:
Կոմունիստական պարտիայի ամբողջ աշ-
խարհայացքը, թեորիան ու պրակտիկ գոր-
ծունեութունը տողորված է մեծ հավատով
մասսաների ստեղծագործական ուժի նկատ-
մամբ: Վ. Ի. Լենինը բարձր գնահատելով
պատմութեան իսկական կերտողի՝ ժողովրդի
նվիրվածութունը սոցիալիստական Հայրե-
նիքին, աշխատավոր մասսաների գիտակ-

— 4 —

ցութեան և հայրենասիրութեան մեջ էր
տեսնում նոր հասարակարգի ուժի և ան-
պարտելիութեան գրավականը: «Երբեք չեն
հաղթի այն ժողովրդին, — ասել է Վ. Ի.
Լենինը, — որի մեջ բանվորներն ու գյու-
ղացիներն իրենց մեծամասնութեամբ իմա-
ցել, զգացել և տեսել են, որ իրենք պաշտ-
պանում են իրենց, Սովետական իշխա-
նությունը՝ աշխատավորների իշխանությու-
նը, որ պաշտպանում են այն գործը, որի
հաղթանակը իրենց և իրենց զավակների
համար կապահովի կուտուրայի բոլոր քա-
րիքներից, մարդկային աշխատանքի բոլոր
ստեղծագործություններից օգտվելու հնա-
րավորությունը»:

Մեր պարտիան ամենասերտ կերպով
կապված է ժողովրդի հետ: Սովետների և աչլ
մասսայական կազմակերպությունների՝
պրոֆմիությունների, կոոպերացիայի, կոմե-
րիտմիութեան միջոցով նա բազմապիսի աշ-
խատանք է կատարում աշխատավորների
մեջ, նրանց կազմակերպում ու մոբիլիզաց-
նում հաջողութեամբ կենսագործելու պար-
տիայի և կառավարութեան որոշումները:

Պարտիայի Կանոնադրութեան մեջ ասված
է, որ պարտիական կազմակերպությունները
պարտավոր են օրավուր ամրապնդել կապը

— 5 —

մասսաների հետ, ժամանակին արձագանքել աշխատավորների պահանջներին ու կարիքներին, անպարտիական մասսաներին պարզաբանել, պարտիայի քաղաքականության ու որոշումների իմաստը:

Պարտիայի, կառավարության և ժողովրդի սերտ միասնության ուժը, մեր երկրի հերոսական բանվոր դասակարգի, կոլտնտեսային գյուղացիության և ինտելիգենցիայի ջերմ հայրենասիրությունը փայլուն կերպով դրսևորվում է հինգերորդ հնգամյա պլանի կենսագործման, գյուղատնտեսության շեշտակի վերելքի կազմակերպման, խոսքն ու խառն հողերի չուրացման համար մղվող համաժողովրդական պայքարում: Սովետական էկոնոմիկան վստահորեն ընթանում է անընդհատ վերելքի ուղիով: ՍՍՌՄ աղքատյին Վեկամուտը 1949 թվականից մինչև 1953 թվականն ընկած ժամանակաշրջանում ավելացել է 62 տոկոսով և 1953 թվականին ավելի քան 2 անգամ գերազանցել էր նախապատերազմյան մակարդակը: Այդ նույն ժամանակ մեր էկոնոմիկայի հիմքերի հիմքը հանդիսացող արդյունաբերությունը արագ թռիչք է կատարել իր զարգացման մեջ: Կառուցվել են 2500 արդյունաբերական ձեռնարկություններ, արդյունաբերական ֆոնդերը մեծացել

— 6 —

են ավելի քան մեկ ու կես անգամ, արդյունաբերության արտադրանքն աճել է 1,8 անգամ: Խոշոր աշխատանք է կատարվում կոմունիզմի նյութա-տեխնիկական բազայի ամրապնդման գծով, կառուցվում են հզոր էլեկտրակայաններ: Մեծահանձար լենինը սովորեցրել է, որ միայն այն ժամանակ, երբ ամբողջ երկիրը, արդյունաբերության և հաղորդակցության բոլոր ճյուղերը կենթարկվեն էլեկտրիֆիկացման՝ կարող է կառուցվել կոմունիստական հասարակություն:

Զինված հարազատ պարտիայի և կառավարության իմաստուն ցուցումներով մեր մեխանիզատորները, գյուղատնտեսության մասնագետները, սոցիալիստական գյուղի մարդիկ անօրինակ սխրագործություններ են կատարում: Պարտիան և կառավարությունը ոչինչ չեն խնայում գյուղատնտեսության շեշտակի վերելքն ապահովելու համար: Միայն ընթացիկ տարվա ինն ամսվա ընթացքում գյուղատնտեսությունը ստացել է 134 հազար տրակտոր (15 ձիու ուժանոցի հաշվով) 81 հազար քեռնատար ավտոմեքենա, 26 հազար հացահատիկային կոմբայն, 19 հազարից ավելի խոտհրնձիչ, ինչպես նաև գյուղատնտեսական տասնյակ հազարավոր այլ մեքենաներ ու

— 7 —

գործիքներ: Մինչև 1954 թվականի գարնանը խոպան ու խամ հողերի յուրացման շրջանները փոխադրվեցին 50 հազար տրակտոր (15 ձիու ուժանոցի հաշվով) և շատ այլ մեքենաներ: Տասնյակ հազարավոր մարդիկ մեկնել են նոր հողերի յուրացման վայրերը և հերկել դառավոր խոպանը: Զգալի հաջողություններ ձեռք բերվեցին հացահատիկային արտադրությունն ավելացնելու և անասնաբուծության ու գյուղատնտեսության մյուս բնադավառներում: Կոլտնտեսություններն ու սովխոզները ժամկետից շուտ, մինչև նոյեմբերի 5-ը, 101 տոկոսով կատարեցին հացամթերումների պլանը: Պետությունը հանձնվել և վաճառվել է 289 միլիոն փթով ավելի հացահատիկ, քան մինչև 1953 թվականի նույն օրը: Երկրում խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը 1953 թվականի նույն ժամանակաշրջանի համեմատությամբ ավելացավ 1,9 միլիոն գլխով, խոզերինը՝ 3,4 միլիոն գլխով, ոչխարներինը՝ 2,5 միլիոն գլխով: Մինչև նոյեմբերի 5-ը երկրի կոլտնտեսություններն ու սովխոզները հերկեցին 17 միլիոն 430 հազար հեկտար խոպան ու խամ հողեր, մինչդեռ պլանային առաջադրանքը 13 միլիոն հեկտար էր:

Ժողովրդի այդ սխրանքները պարտիային

— 8 —

և կառավարությանը լիովին վստահություն են ներշնչում, որ 1956 թվականին նոր յուրացված խոպան ու խամ հողերում ցանքատարածությունները կհասնեն 28—30 միլիոն հեկտարի:

Գյուղատնտեսության շեշտակի վերելքի վերաբերյալ Կոմունիստական պարտիայի և Սովետական կառավարության մշակած ծրագրի իրագործման համար մղվող պայքարում վառ կերպով դրսևորվեցին միլիոնավոր կոլտնտեսականների ու կոլտնտեսուհիների, ՄՏ կայանների և սովխոզների բանվորների և մասնագետների աշխատանքային հերոսությունն ու ստեղծագործական նախաձեռնությունը: Գյուղատնտեսության հետագա զարգացման գործում ձեռք բերված հաջողությունները հնարավոր դարձան սոցիալիստական քաղաքի՝ բանվոր դասակարգի կողմից գյուղատնտեսությանը ցույց տրված հսկայական օգնության շնորհիվ:

Սովետական մարդու բարօրության, ամբողջ սովետական ժողովրդի բարգավաճման նկատմամբ հոգատարությունն օրենք է մեր պարտիայի և կառավարության համար: Օրավուր բարձրանում է սովետական մարդկանց նյութական և կուլտուրական բարեկեցությունը, տարեցտարի սովետական պե-

— 9 —

տությունն ավելացնում է հատկացումները
քնակարանային շինարարության, առողջա-
պահության, ժողովրդական լուսավորության,
գիտության և արվեստի զարգացման հա-
մար:

Կոմունիստական պարտիայի, Սովետական
կառավարության և ժողովրդի մեծ միասնու-
թյունը իր կենսունակութունը դրսևորում է
տնտեսական շինարարության և քաղաքակա-
նության բոլոր բնագավառներում: Այն մեր
երկրի խաղաղասիրական արտաքին քաղա-
քականության գրավականն է: Սովետական
ժողովուրդը, կոմունիզմ կառուցող ժողովուր-
դը, շատ լավ է գիտակցում, որ նա իր բո-
լոր հաջողությունները ձեռք է բերում Կո-
մունիստական պարտիայի և Սովետական
կառավարության իմաստուն քաղաքականու-
թյան շնորհիվ:

Ժողովրդի հետ սերտ միասնությամբ Կո-
մունիստական պարտիան և Սովետական
կառավարությունը ընթանում են դեպի նո-
րանոր հաղթանակներ կոմունիզմի շինարա-
րության մեծ գործում:

ԱԳԻՏԱՑԻՈՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՓՈՐՁԻՑ

ԱԳԻՏԱՏՈՐԻ ԶՐՈՒՅՑԸ ՍՏԱՆՁՆԱԾ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Գ. ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ

Նրևանի էլեկտրամեքենաշինական գոր-
ծարանը ռեսպուբլիկայի առաջավոր ձեռ-
նարկություններից մեկն է: Նա իր 1954 թը-
վականի արտադրական պլանը կատարել է
ժամկետից շատ առաջ՝ նոյեմբերի 15-ին: Իսկ
լայն սպառման ապրանքներ արտադրելու
գծով այս տարվա տասն ամսում արդեն հա-
սել է 1955 թվականի ընթացքում նախատես-
վող արտադրանքի թողարկման մակարդա-
կին: Հնգամյակի առաջին տարվա հետ հա-
մեմատած, գործարանում աշխատանքի ար-
տադրողականությունը այս տարի բարձրա-
ցել է 74,5 տոկոսով, իսկ արտադրանքի
թողարկումն՝ ավելի քան երեք անգամ:

Արտադրական պլանները կատարելու գոր-
ծին հսկայական օգնություն են ցույց տա-
լիս ագիտատորները: Նրանցից շատերն ու-

նեն ագիտացիոն աշխատանքի ուսանելի փորձ և իրենց խելացի ու մտածված աշխատանքով բարձրացնում են բանվորների աշխատանքային խանդավառությունը, օգնում նրանց՝ ստանձնած պարտավորությունները գերազանց ցուցանիշներով կատարելու գործում: Ահա, օրինակ, ագիտատոր Մարտին Թամիրօղլյանը: Նա գործիքային ցեխի ագիտատորն է: Իր ագիտացիոն զրույցը ավելի նպատակասլաց ու ներգործուն դարձնելու նպատակով, նա առաջին հերթին կենդանի փաստեր է բերում իրենց ձեռնարկությունից: Այսպես, վերջերս անցկացրած զրույցներից մեկում, որի թեման էր՝ «Խնչպես հասանք արտադրական հաջողությունների», դիմելով ունկնդիրներին, նա ասաց.

— Մեր գործարանը այս տարվա իր արտադրական պլանը կատարեց ժամկետից մեկ ու կես ամիս շուտ՝ նոյեմբերի 15-ին: Այժմ գործարանի կոլեկտիվը պարտավորություն է ստանձնել հնդամյա պլանը համախառն արտադրանքի գծով կատարել ժամկետից երկու ամիս շուտ և երկրին տալ մոտ շորս անգամ ավելի արտադրանք, քան ըստացվում էր 1950 թվականին: Դրա հետ միասին՝ աշխատանքի արտադրողականությունը 1950 թվականի հետ համեմատած,

— 12 —

բարձրացնել 90 տոկոսով: Դրանք շատ յուրջ պարտավորություններ են, որոնց կատարման համար յուրաքանչյուր բանվորիցս պահանջվում է համառ ու լարված աշխատանք: Այնուհետև ագիտատորը ունկնդիրներին մանրամասնորեն պատմեց, թե ինչ է արել իրենց ցեխի կոլեկտիվը մրցությամբ ըստանձնած պարտավորությունները գերազանց ցուցանիշներով կատարելու համար:

— Դուք լավ եք հիշում,— ասում է ագիտատորը, որ տարեակազմին, սոցիալիստական մրցության մեջ մտնելով գորշմող 4-րդ ցեխի հետ, մենք պարտավորվել էինք տարեկան պլանը կատարել նոյեմբերի 7-ին: Սակայն վերջերս կատարված ստուգումը ցույց տվեց, որ այդ ժամկետում մենք բավականին գերակատարել ենք մեր իսկ ստանձնած պարտավորությունները:

Ահա ձեզ մի քանի փաստական տվյալներ, որոնք վկայում են այդ մասին: Ցեխը առաջին եռամսյակի պլանը համախառն արտադրանքի գծով կատարել է 120,2 տոկոսով, երկրորդ եռամսյակինը՝ 118,2 տոկոսով, երրորդինը՝ 120,9 տոկոսով և վերջին 11 ամսում աշխատավարձի ֆոնդից տնտեսել է 140 հազար ռուբլի:

Այդ տվյալները մեջ բերելուց հետո, ագիտատորը մանրամասն կանգ է առնում այն

պայմանների ու հանգամանքների վրա, որոնք նպաստեցին ստանձնած պարտավորութիւնների կատարմանը:

— Մեր հաջողութիւնների ամենաառաջին և ամենակարևոր պայմանը, — շարունակում է ագիտատոր Թամիրոսլյանը, — Հայրենիքի հանդեպ մեր ունեցած պարտքի գիտակցումն է: Մեր երկրում չկա ավելի պատվավոր գործ, քան հայրենիքին ազնվորեն ծառայելը: Մենք բոլորս լավ ենք հասկանում, որ մեր մշակած յուրաքանչյուր դետալը, խնայած յուրաքանչյուր գրամ մետաղը և աշխատածամի ռացիոնալ օգտագործումը գնում է նպաստելու մեր երկրի հզորութեան է՛լ ավելի ամրապնդմանը, մթերքների ու լայն ըսպառման առարկաների առավել առատութիւն ստեղծելուն:

Մեր հաջողութիւնների մյուս գրավակներ՝ դա տեխնիկումի Վամբակի գործունեութիւնն է, որտեղ ընդգրկված ցածր մասնագիտական կրթութիւն ունեցող բանվորները օր-օրի որակավորվելով հասնում են առաջավորների աստիճանին: Մեջ բերեմ թեկուզ մեկ օրինակ: Բոլորդ լավ եք ճանաչում երիտասարդ խառատ Լևոն Խաչատրյանին: Նա ընդամենը վեց ամիս է, ինչ մեզ մոտ է աշխատում: Մինչև սեպտեմբեր ամիսը նա իր օրվա պլանների կատարողականը հազիւ

— 14 —

էր կարողանում հասցնել 80—90 տոկոսի: Կարճ ժամանակ հետո նա ընդգրկվեց տեխնիկումի Վամբակի մեջ: Աշխատանքի պարոցեսում նրան սկսեց ընկերական օգնութիւն ցույց տալ անվանի խառատ Պարույր Առաքելյանը: Շուտով դրութիւնը նկատելիորեն փոխվեց: Հոկտեմբեր ամսվա պլանի կատարողականը նա արդեն հասցրեց 130 տոկոսի, իսկ նոյեմբերինը՝ 150 տոկոսի: Այդ նույնը կարելի է ասել նաև Հայկ Ներսիսյանի, Արտյուշա Վարդազարյանի և մյուսների մասին, որոնք թե մասնագիտական դպրոցներ հաճախելով և թե անհատական կցումների միջոցով հասել են արտադրական բարձր ցուցանիշների:

Մեր հաջողութիւնների երրորդ գրավակներ պետք է փնտրել աշխատանքային մի շարք պրոցեսներ մեխանիզացիայի ենթարկելու մեջ: Բավական է ասել, որ մեր ցեխի բանվորներից միայն այս տարի իրենց ռացիոնալիզատորական-նորարարական խելացի առաջարկութիւններով հանդես են եկել 8 հոգի: Նրանց առաջարկութիւնների արժատավորումը միայն վերջին 11 ամսվա ընթացքում գործարանին տվել է իր 300 հազար ռուբլու օգուտ:

Իր լավագույն ռացիոնալիզատորական առաջարկութեամբ ցեխում հատկապես աչքի է

— 15 —

ընկնում փականագործ Բաղդասար Հովհաննիսյանը: Նա մշակել է թիթեղի մրնացորդներից գեներատորների և դեկավարման վահանների ապահովիչ ցանցեր պատրաստելու նոր տեխնոլոգիա, որի դեպքում օգտագործվող մետաղից ոչ մի սանտիմետր չի կորչում և, ընդհանրապես, տալիս է նյութի հսկայական խնայողություն: Նրա այդ առաջարկությունը ներկայումս լայն կիրառում է գտել Սովետական Միության գրեթե բոլոր նույնատիպ ձեռնարկություններում: Ռացիոնալիզատոր ընկ. Հովհաննիսյանը պատրաստել է նաև տրանսֆորմատորի անջատիչ-միացուցչի ամբիշի պարզեցված ձև, որի դեպքում ալյումինե թանկարժեք մետաղը փոխարինվել է սովորական պլաստ մասսայով: Այդ առաջարկության շնորհիվ այժմ զգալիորեն բարձրացել է անջատիչ-միացուցիչ հարմարանքի արտադրությունը, չափացել որակը և հարաբերականորեն իջել ինքնարժեքը:

Ցեխում աչքի է ընկնում նաև խառատ Պարույր Առաքելյանի գլանային ուղորդները նոր մեթոդով մշակելու առաջարկությունը: Այդ մեթոդի առավելությունն այն է, որ տրանսֆորմատորների միջուկի գլանը, որն սկզբում պատրաստվում էր ալյումինե ձուլվածքից, պահանջում էր բարդ մշակում,

դժվար էր ձեռք բերվում և շատ թանկ էր նստում գործարանի վրա: Ներկայումս այն փոխարինվել է երկաթյա բարակ թիթեղով, որը կրկնակի չափով իջեցնում է մետաղի արժեքը, նույնքան անգամ կրճատում նրա վրա աշխատելու ժամանակամիջոցը: Այդ առաջարկության արմատավորումն ընթացիկ 10 ամսում տվել է 108 հազար ուրբուլ օգուտ և հսկայական քանակի թանկարժեք մետաղի խնայողություն:

Նորարար Պ. Առաքելյանի ռացիոնալիզատորական այդ առաջարկությունը չվրիպեց ազիտատոր Թամիրոզյանի ուշադրությունից և նա ժամանակին վարողացավ այն պրոպագանդելու ու մասսայականացնելու ցեխում, որը տվեց իր լավագույն արդյունքը: Ազիտատորի օգնությամբ ցեխի բանվորների առաջ կազմակերպվեց Առաքելյանի ելույթը: Հասարակ, շարքային բանվորի համոզիչ ու կոնկրետ օրինակներով հազեցված ելույթը շատ խոր տպավորություն թողեց ունկնդիրների վրա: Որոշ ժամանակ անց, հետևելով նրա օրինակին, իրենց ռացիոնալիզատորական առաջարկություններով հանդես եկան բանվորներ Վ. Շիրինյանը և Թ. Ամիրխանյանը: Իրենց աշխատանքում արմատավորելով Առաքելյանի այդ առաջավոր մեթոդը՝ խառատներ Կ. Բաբաջանյանը, Վ.

Հազարյանը և ուրիշներ, իրենց օրվա առաջադրանքները ներկայումս կատարում են 300—350 տոկոսով, իսկ առանձին դեպքերում՝ 400—450 տոկոսով:

Ջրույցի վերջում ագիտատորը կանգ առավ նաև արտադրության վերելքին նպաստող մի շարք այնպիսի կարևոր հարցերի վրա, ինչպիսին բանվորների կուտ-վենցադային պայմանների բարելավումն է, աշխատանքի տեղի ճիշտ նախապատրաստումը և աշխատանքի ժամանակի խստագույն ռացիոնալ օգտագործումը: Բացահայտելով ցեխում դեռևս գոյություն ունեցող առանձին թերությունները, վերջում ավելացրեց.—սոցիալիստական մրցության մեր ստանձնած պարտավորության մեջ նշված է, որ ցեխի բանվորները լարելով իրենց ողջ ուժերը, կձգտեն 1955 թվականի մայիսի 1-ը դիմավորել արտադրանքի բոլոր տեսակների գծով հնգամյա պլանը լրիվ կատարած և գործարանի մասշտաբով նվաճել առաջին տեղը: Դրան հասնելու համար, մենք ունենք բոլոր հնարավորությունները:

Ոգևորված ագիտատորի թևավոր ու համոզիչ խոսքերից, ունկնդիրները միահամուռ խոսք տվին պատվով կատարել ստանձնած պարտավորությունները:

ԱՇԽԱՏԵՆՔ ԱՌԱՋԱՎՈՐՆԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿՈՎ

Մեղրիի շրջկենտրոնի Ստալինի
անվան կոլտնտեսության ագիտատոր Խ.
ԽԱՋԱՏՐՅԱՆԻ գրույցն ունկնդիրների հետ

Համամիութենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսի մասնակից, ագրոնոմ-ագիտատոր Խ. Խաչատրյանը հաճախակի ագիտացիոն գրույցներ է կազմակերպում կոլտնտեսականների համար գյուղատնտեսության առաջավորների աշխատանքի մասին և տեղական օրինակներով ցույց է տալիս այն ուղիները, որոնցով կարելի է ստանալ բարձր բերք: Վերջերս նա իր հերթական գրույցն անցկացրեց կոլտնտեսության երրորդ բրիգադայում: Նրա այդ գրույցը նվիրված էր առավել բարձր բերքատվության հասնելու նպատակին: Ագիտատորը, որ նախօրոք լավ էր պատրաստել իր ասելիքը, գրույցն ակսեց այսպես,— ընկերներ, ձեզ հայտնի է, որ անցյալ տարի մեր կոլտնտեսությունը արտադրության մի շարք բնագավառներում բարձր ցուցանիշներ

րի հասնելու համար իրավունք ստացավ այս տարի մասնակցելու Համամիութենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսին: Իսկ դուք լավ գիտեք, որ այդ ցուցանիշները ձեռք են բերվել բոլորիդ քրտնաջան ու նըվիրված աշխատանքով: Իմ ձեռքի տակ եղած թվական տվյալները, որոնք այժմ ես վհրապարակեմ, խոսելու են հենց այդ մասին: Քանի որ մեր կոլտնտեսությունը ցուցահանդեսին մասնակցելու իրավունք է նվաճել իր անցյալ տարվա ձեռք բերած հաջողությունների համար, ուստի ես տկգբում կբերեմ 1953 թվականի տվյալները: Այսպես. կոլտնտեսությունը 1953 թվականին պետական պլանով նախատեսված 74 կիլոգրամի փոխարեն գրենայի մեկ տուփից միջին հաշվով ստացել է 81,8 կիլոգրամ բոժոժ, պտղատու ծառերի յուրաքանչյուր հեկտարից 80-ի դիմաց՝ 103 ցենտներ միրգ, իսկ խաղողից՝ 147 ցենտներ բերք: Եվ այդ այն ժամանակ, երբ պլանով նախատեսված է եղել ընդամենը 90 ցենտներ: Պարզ է, որ այդ ցուցանիշներն իրենց հերթին նպաստել են կոլտնտեսության եկամուտների ավելանալուն, որը դրամական արտահայտությամբ վազմել է երկու միլիոն 790.000 ռուբլի:

— 20 —

Ինչ խոսք, որ մեր կոլտնտեսությունը իր եկամտի այդ երեք կարևոր ճյուղերում այս տարի հասել է է՛լ ավելի բարձր արդյունքների: Բավական է ասել, որ գրենայի նույն մեկ տուփից նա ստացել է 83,1 կիլոգրամ բոժոժ, պտղատու ծառերի մեկ հեկտարից՝ 106 ցենտներ միրգ, խաղողից՝ 200 ցենտներ բերք: Այդ ցուցանիշները մեզ իրավունք են տալիս ասելու, որ մենք եկող տարի նույնպես կարող ենք մասնակցել Համամիութենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսին:

Հիմա էլ ասենք,— շարունակում է ագիտատորը,— թե ինչպես ենք աշխատել, ի՞նչ ենք արել, որ հասել անք բարձր բերքատվության: Հենց այդ հարցի մաս է, որ այժմ ես պետք է գրավեմ ձեր ուշադրությունը: Բարձր բերք ստանալու ամենաառաջին գաղտնիքը պետք է փնտրել գործը լավ հասկանալու և այն լավ կատարելու մեջ: Պետք է ասել, որ մեր գրեթե բոլոր կոլտնտեսականներն էլ գործից լավ են գլուխ հանում: Մեր ամենօրյա աշխատանքում հաճախ մեզ օգնության է հասնում սովետական առաջավոր միջոցառման գիտությունը և ագրոկոմպլեքսի խստիվ կիրառումը: Մենք երբեք լավ արդյունքի չէինք հասնի, եթե պտղատու այ-

գիւնների միջշարային տարածութիւնները աշ-
նանը և գարնանը ժամանակին չփխրեց-
նեինք, տարեկան երկու անգամ տեղական
ու հանքային պարարտանյութերով չպարար-
տացնեինք, վաղ գարնանը մասնագետ ու
փորձված պտղաբուծների միջոցով ծառերը
չձեւավորեինք ու զանազան հիվանդութիւն-
ների դեմ պահանջված բուժսպասարկում
չձեռնարկեինք: Ինչ վերաբերվում է խաղողի
այգիներին, այս ուղղութեամբ կատարված
աշխատանքները հսկայական են: Յուրա-
քանչյուր հեկտարի վրա, վազերի շրջակա
տարածութիւնները փորելուց հետո, շաղ է
տրվել 50 տոննա գոմաղբ և 10 ցենտներ
Ֆոսֆորական զանազան տեսակի պարար-
տանյութեր, շորսից-հինգ անգամ կատարվել
է բուժում, երկուսից-երեք անգամ՝ քաղհան
ու քոլբաշ, վազը-վազից ավելի հեռու ըն-
կած տարածութիւնները լրացվել են անդա-
լիզ անելու մեթոդով և որ ամենագլխավորն
է, որոշ տարածութիւնների վրա կատարվել
է արհեստական փոշոտում ու ստացվել հիա-
նալի արդիւնք:

Այսպես, այգեգործական երրորդ բրիգա-
դայի երրորդ օղակի անվանի այգեգործ Հ.
Հովհաննիսյանը արհեստական փոշոտման
միջոցով 0,25 հեկտարից ստացել է 400

— 22 —

ցենտներ խալող: Արա այդ առաջավոր փոր-
ձը եկող տարի, անշուշտ, ավելի լայն տա-
րածում կգտնի մեր կոլտնտեսութեան այգե-
գործական մշտա բրիգադաներում ու օղակ-
ներում:

Ամփոփելով իր ասելիքը, զրույցի վերջում
ագիտատորը բացահայտեց դեռևս գոյու-
թիւն ունեցող մի շարք թերութիւններ:
Եթե մենք ուզում ենք,— ասաց նա,— մեր
խաղողի ու պտղատու այգիներից ավելի
շատ բերք ստանալ, դրա համար պետք է է՛լ
ավելի լավ կազմակերպենք այգիների նը-
կատմամբ տարվող խնամքն ու պահպանու-
թիւնը, միշտ հետևենք առաջավորների լա-
վագոյն օրինակին, ճիշտ կիրառենք ագրո-
կոմպլեքսը:

ՍՍՌՄ ՊԱՅՔԱՐԸ ԱՏՈՄԱՅԻՆ ԶԵՆՔՆ ԱՐԳԵԼԵԼՈՒ ԵՎ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿՐՃԱՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՅՈՒ. ՎՈԼՍԿԻ

Միլիոնավոր մարդկանց հուզող չլուծված պրոբլեմների մեջ ամենաառաջին տեղերից մեկը պատկանում է ատոմային ու ջրածրնային զենքը արգելելու և սպառազինությունները կրճատելու պրոբլեմին:

Սովետական Միությունը, որի խաղաղության քաղաքականությունը համապատասխանում է ժողովուրդների արմատական շահերին, հետևողականորեն ու համառ կերպով պայքարում է ատոմային զենքը և մասսայական ոչնչացման մյուս միջոցները արգելելու, ատոմային էներգիան խաղաղ նպատակներով օգտագործելու համար:

Ատոմային զենքի արգելման համար Միավորված Ազգերի Կազմակերպությունում Սովետական Միության պայքարն սկսվում է դեռ 1945 թվականի դեկտեմբերին Մոսկ-

— 24 —

վայում տեղի ունեցած Մեծ Բրիտանիայի, ՍՍՌՄ և Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների արտաքին գործերի մինիստրների խորհրդակցությունից: Այդ խորհրդակցությունում համաձայնություն ձեռք բերվեց, որ պեսզի ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեայի ընդնարկմանը ներկայացվեն հանձնարարականներ Անվտանգության խորհրդին կից հիմնելու մի հանձնաժողով՝ ատոմային էներգիայի հայտնագործման կապակցությամբ ծագող պրոբլեմները քննարկելու համար:

1946 թվականի հունվարին Գլխավոր Ասամբլեան միաձայն ընդունեց Մոսկովյան խորհրդակցության մշակած առաջարկները: Գլխավոր Ասամբլեայի այդ որոշումը և դրանից հետո 1946 թվականի դեկտեմբերին ընդունած որոշումը, որոնցով հաստատվում և կոնկրետացվում էին ատոմային հանձնաժողովի խնդիրները, կանխորոշեցին ատոմային զենքը արգելելու և ազգային սպառազինություններից այն հանելու հարցը:

Սակայն ԱՄՆ-ի կառավարությունը ներկայացրեց ատոմային էներգիայի նկատմամբ միջազգային վերահսկողության իր պլանը, որը հայտնի է որպես՝ «Բարուկսի պլան»:

— 25 —

ԱՄՆ-ի պլանն ըստ էության չէր նախատեսում ատոմային ուժերի արտադրության դադարեցումը Միացյալ Նահանգների կողմից: Դրա հետ մեկտեղ այդ պլանը պահանջում էր ստեղծել միջազգային վերահսկողության ինչ-որ օրգան, որին որպես սեփականություն պետք է հանձնվեն ատոմային հումքի բոլոր աղբյուրները և ատոմային ձեռնարկությունները: Ամերիկյան պլանը ոչ մի հիշատակություն չէր պարունակում այն մասին, որ ազգային սպառազինություններից պետք է հանվի ատոմային զենքը, չնայած այն բանին, որ հենց դրանում էր կայանում Գլխավոր Ասամբլեայի 1946 թվականի հունվարի որոշման ամբողջ իմաստն ու ոգին:

Դրան սկսած է ավելացնել և այն, որ ամերիկյան պլանը ըստ էության նախատեսում էր միջազգային վերահսկողության օրգանի ենթարկումը Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներին:

Միանգամայն բնական է, որ Սովետական կառավարությունը չէր կարող ընդունել ամերիկյան պլանը և հետևողական պայքար մղեց այն ուղղությամբ, որ կատարվեն Գլխավոր Ասամբլեայի 1946 թվականի որոշումները: Ատոմային էներգիայի նկատ-

— 26 —

մամբ վերահսկողության հանձնաժողովում սովետական դելեգացիան, որպես առաջնահերթ միջոցառումներից մեկը, առաջարկեց քննության առնել միջազգային այնպիսի կոնվենցիա (պայմանագիր) կնքելու հարցը, որն արգելեր ատոմային զենքի արտադրումըն ու գործադրումը մարդկանց մասսայական ոչնչացման համար:

Դրա հետ մեկտեղ ՍՍՌՄ-ն առաջարկեց որոշում ընդունել ատոմային էներգիայի արտադրության նկատմամբ միջազգային մասշտաբով վերահսկողության էֆեկտավոր սխեմով սահմանելու մասին:

ՍՍՌՄ հետագա առաջարկներում, որոնք մտցվեցին 1947 թվականին, նախատեսվում էր վերահսկման և տեսչական ֆունկցիաների իրագործման համար ստեղծել միջազգային վերահսկիչ հանձնաժողով, վերջինիս օժտելով չափազանց լայն իրավունքներով ու լիազորություններով, այդ թվում՝ այնպիսի իրավունքով, որ նա աղատ մուտք ունենա ատոմային հումքի ու նյութերի արտադրության, պահպանման, ինչպես նաև ատոմային էներգիայի շահագործման ամեն մի ձեռնարկությունում:

ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեայի 1948 թվականի երրորդ սեսիայում Սովետական

— 27 —

Միությունն առաջարկեց միաժամանակ կրնալ երկու կոնվենցիա՝ ատոմային զենքի արգելման վերաբերյալ և վերահսկողության վերաբերյալ: Դա մի կարևոր քայլ էր ատոմային զենքի արգելման հարցի լուծման ճանապարհին:

Սակայն Սովետական Միության այս պարզ ու հստակ առաջարկները, որ պաշտպանութուն էին գտնում միլիտարիստ հասարակ մարդկանց կողմից, միմյանց հետեւից մերժվեցին ամերիկա-անգլիական բլոկի կողմից: Նման քաղաքականության հետեւանքով ՄԱԿ-ի ամերիկա-անգլիական մեծամասնությունը բանն այնտեղ հասցրեց, որ ատոմային էներգիայի վերահսկողության հանձնաժողովը 1949 թվականի ամառը փաստորեն դադարեց գոյություն ունենալուց:

Ինչո՞ւ է բացատրվում ԱՄՆ-ի կառավարող շրջանների նմանօրինակ դիրքը, ինչի՞ վրա են նրանք հույս դնում, համառորեն մերժելով սովետական առաջարկները:

Չնայած այն բանին, որ Սովետական Միությունը հայտնագործեց ատոմային ումբի արտադրության գաղտնիքը, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները հույս ունեին, թե իրենք առաջ կանցնեն ՍՍՄ-ից ատո-

— 28 —

մային ումբերի քանակով ու որակով և կղառնան ջրածնային ումբի արտադրության մոնոպոլիստներ: Բայց, ինչպես հայտնի է, ատոմային և ջրածնային էներգիայի ասպարեզում մեր երկրի ձեռք բերած հաջողություններից հօդս ցնդեցին այդ պատրանքները: Միացյալ Նահանգները դադարեցին ինչպես ատոմային, այնպես էլ ջրածնային ումբերի արտադրության մոնոպոլիստներ լինելուց: Թվում էր, թե դա սառը ջուր կլցներ ամերիկյան շափը կորցրած քաղաքագետների գլխին: Բայց այդպես չեղավ:

1950 թվականի դեկտեմբերին սովետական դելեգացիան Գլխավոր Ասամբլեայի հինգերորդ սեսիայի քննարկմանը մտցրեց ՄԱԿ-ի ատոմային էներգիայի հանձնաժողովի աշխատանքը վերսկսելու բանաձևի նախագիծ, այն հաշվով, որ այդ հանձնաժողովն անհապաղ ձեռնարկեր ատոմային զենքի արգելման վերաբերյալ կոնվենցիայի նախագծի և ատոմային էներգիայի նկատմամբ միջազգային վերահսկողության վերաբերյալ կոնվենցիայի նախագծի մշակմանը:

Նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ Գլխավոր Ասամբլեայի իմպերիալիստական

մեծամասնությունը մերժեց այդ նախագիծը, սովետական դեկեազցիան 1952 թվականի հունվարին ՄԱԿ-ի վեցերորդ սեսիայի քննարկմանը մտցրեց «Համաշխարհային նոր պատերազմի սպառնալիքի դեմ պայքարելու և ժողովուրդների միջև խաղաղությունն ու բարեկամությունն ամրապնդելու միջոցառումների մասին» նախագիծը: Չնայած այն հավանությանը, որ արժանացան այդ պահանջները համաշխարհային հասարակական կարծիքի կողմից, ԱՄՆ-ի կառավարությունը դարձյալ հրաժարվեց ընդունել այդ առաջարկները:

Հենց ԱՄՆ-ի դիրքի հետևանքով էլ ատոմային զենքի արգելման վերաբերյալ բանակցությունները դեմ առան փակուղու, որը շարունակվեց մինչև 1953 թվականի դեկտեմբերը: Շարունակ հավատարիմ մնալով իր խաղաղասիրական քաղաքականությանը, 1953 թվականի դեկտեմբերին Սովետական կառավարությունը պատրաստակամություն հայտնեց մասնակցելու պրեզիդենտ էյզենհաուերի 1953 թվականի դեկտեմբերի 8-ի առաջարկի վերաբերյալ բանակցություններին:

Ամերիկյան պրեզիդենտի առաջարկը նախատեսում էր, որ համապատասխան պե-

— 30 —

տությունները իրենց պաշարներից ատոմային նյութերի որոշ մասը առանձնացնեն և դնեն միջազգային օրգանի տրամադրության տակ՝ խաղաղ նպատակներով օգտագործելու համար:

Սովետական կառավարությունն առաջարկեց, որ բանակցությունների ընթացքում միաժամանակ քննության առնվի Սովետական Միության առաջարկն այն մասին, որ համաձայնագրին մասնակցող պետությունները հանդիսավոր ու անվերապահ պարտավորություն ստանձնեն պատերազմական պայմաններում չօգտագործելու ատոմային, ջրածնային և մասսայական ոչնչացման այլ զենք:

Սովետական այդ առաջարկի նպատակահարմար ու հրատապ լինելն ակնհեր է: Մինչդեռ ԱՄՆ-ի կառավարությունը դարձյալ բացասական դիրք բռնեց նաև այդ առաջարկի վերաբերմամբ:

Այնուամենայնիվ Սովետական կառավարությունը, ձգտելով հասնել միջազգային համաձայնության՝ ատոմային էներգիան խաղաղ կարիքների համար օգտագործելու վերաբերյալ հայտարարեց, որ ինքը ցանկանում է, որպեսզի երկու կառավարու-

թյունները շարունակեն կողմերի բռնած դիրքերը մոտեցնելու ջանքերը:

Դա իր արտահայտութիւնը գտավ սպառազինութիւնների կրճատման և ատումային, ջրածնային ու մասսայական ոչնչացման զենքի այլ տեսակներն արգելելու հարցի վերաբերյալ կոնվենցիա կնքելու մասին այն նոր առաջարկի մեջ, որը Սովետական Միութիւնը սույն թվի սեպտեմբերի 30-ին մտցրեց ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեայի քննարկմանը:

Սովետական Միութեան առաջարկած կոնվենցիայի հիմքում դրված են Ֆրանսիայի և Անգլիայի այն առաջարկները, որոնք այդ պետութիւնները մտցրին Լոնդոնում ՄԱԿ-ի զինաթափման հանձնաժողովի ենթակոմիտեի նիստերի ընթացքում: Սովետական առաջարկները նախատեսում են հետևյալ միջոցառումների միաժամանակյա անցկացումը. Պետութիւնները վեց ամսվա (կամ մեկ տարվա) ընթացքում կրճատում են իրենց սպառազինութիւնները, զինված ուժերը և ռազմական կարիքների համար պետական բյուջեից կատարվող հատկացումները համաձայնեցված նորմաների 50 տոկոսի չափով: Սպառազինութիւնների և զինված ուժերի կրճատման պետական պար-

— 32 —

տավորութիւնների կատարմանը հետևելու համար Անվտանգութեան Խորհրդին կից ըստեղծվում է միջազգային վերահսկիչ հանձնաժողով, որն իրավունք ունի անհրաժեշտ տեղեկութիւններ պահանջելու պետութիւններից սպառազինութիւնների և զինված ուժերի կրճատման միջոցառումների անցկացման վերաբերյալ:

Հաջորդ վեց ամսվա (կամ տարվա) ընթացքում պետութիւններն իրենց սպառազինութիւններն ու զինված ուժերը և ռազմական կարիքների համար պետական բյուջեից կատարվող հատկացումները կրճատում են համաձայնեցված նորմաների մնացած 50 տոկոսի չափով: Դրանից հետո կատարվում է ատումային, ջրածնային զենքի և մասսայական ոչնչացման զենքի այլ տեսակների իսպառ արգելումը՝ զենքի այդ տեսակների արտադրութիւնը դադարեցնելով և դրանք պետութիւնների սպառազինութիւններից լիովին հանելով. եղած բոլոր պաշարներն օգտագործվում են բացառապես խաղաղ նպատակներով:

Դժվար չէ տեսնել, որ Սովետական Միութեան նոր առաջարկները զինաթափման և ատումային պրոբլեմի գործը դնում են ռեալ հողի վրա, հստակ կերպով նշված են միջո-

ցառումների անցկացման ժամկետները. տոտոմային, ջրածնային զենքի և մասսայական ոչնչացման զենքի այլ տեսակների իսպառ արգելման հետ միասին նախատեսվում է մնացած սպառազինության, զինված ուժերի և ռազմական կարիքների համար հատկացումների կրճատումը: Առաջարկները միաժամանակ ելնում են բոլոր մասնակից պետությունների իրավահավասարությունից, արտոնություն չտալով կողմերից ոչ մեկին:

Սովետական Միության նոր քայլը խորին գոհունակության զգացմունքով դիմավորեց միջազգային լայն հասարակայնությունը: «Ամբողջ աշխարհի խաղաղասեր պետությունները և ժողովուրդները,— գրում է չինական «ժենմինժիբաո» թերթը,— ջերմորեն հավանություն են տալիս և պաշտպանում են Սովետական Միության առաջարկները...»:

Սակայն ամերիկյան ռեակցիոն մամուլը, դիտավորյալ կերպով սքողելով փաստերը, փորձում է պնդել, թե իբր սովետական առաջարկներում «ոչ մի նոր բան չկա»: Ակրնհայտ է, որ դա արվում է ԱՄՆ-ի որոշ շրջանների թելադրանքով, որոնց սարսափեցնում է ատոմային զենքի արգելման և սպա-

— 34 —

ռազինությունների կրճատման պրոբլեմի կարգավորման բուն իսկ հեռանկարը:

ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեայի իններորդ սեսիայի աշխատանքի ընթացքում Կանադայի, Ֆրանսիայի, Սովետական Միության, Միացյալ Նահանգների և Անգլիայի դելեգացիաների միջև տեղի ունեցած բանակցությունների հետևանքով համաձայնություն ձեռք բերվեց, որ այդ հինգ տերությունների ներկայացուցիչները հանդես են գալիս որպես բանաձևի նախագծի համահեղինակներ հետևյալ հարցերի վերաբերյալ. «Բոլոր զինված ուժերի և բոլոր սպառազինությունների կարգավորումը, սահմանափակումը և համաչափ կրճատումը», «Սպառազինությունների կրճատման և ատոմային, ջրածնային ու մասսայական ոչնչացման զենքի մյուս տեսակների արգելման վերաբերյալ միջազգային կոնվենցիա (պայմանագիր) կնքելու մասին»: Այդ բանաձևի հիմքում դրված է բանաձևի՝ կանադական դելեգացիայի նախնական նախագիծը, որի մեջ սովետական դելեգացիայի առաջարկով մտցվել են մի քանի էական փոփոխություններ:

Հոկտեմբերի 27-ին, հինգ տերությունների բանաձևի համատեղ նախագիծը միաձայն ընդունվեց Քաղաքական կոմիտեի բո-

— 35 —

լոր անդամների կողմից: Համատեղ բանա-
ձևի միահամուռ ընդունումը ունի կարևոր
նշանակություն: Բոլոր երկրների հասարա-
կայնությունը մեծ գոհունակությամբ ըն-
դունեց այդ հաղորդագրությունը: Աշխարհի
ժողովուրդները հասկանում են, որ բանակ-
ցությունների միջոցով հնարավոր է հասնել
վիճելի շատ հարցերի լուծմանը, այդ թվում
նաև սպառազինությունների կրճատման և
ատոմային, ջրածնային ու մասսայական
ոչնշացման զենքերի մյուս տեսակների ար-
գելման հարցի լուծմանը:

Այժմ մասսայական ոչնշացման զենքի
արգելման և սպառազինությունների կրճ-
ատման հետ կապված միջազգային կարե-
վորագույն պրոբլեմների դրական լուծման
խնդիրը կախված է արևմտյան տերություն-
ների բարի կամքից: Դա տեսնում են բոլոր
հեռատես քաղաքագետները և ամբողջ աշ-
խարհի հասարակ մարդիկ: Ապագան ցույց
կտա, թե որքան անկեղծորեն են շահագրք-
ված արևմտյան տերությունները, որ
լուծվի մեր ժամանակի այդ կարևորագույն
հարցը:

Ց Ա Ն Կ

1954 ԹՎԱԿԱՆԻՆ «ԱԳԻՏԱՏՈՐԻ ԲԼՈԿՆՈՏ»-ՈՒՄ ՏՊԱԳՐՎԱԾ ՆՅՈՒԹԵՐԻ

ՆՅՈՒԹԵՐ ԶՐՈՒՅՑՆԵՐԻ ԵՎ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

№ էջ

1. Առանց Լենինի, Կոմունիստական պար-
տիայի ղեկավարությամբ Լենինյան ու-
ղիով 1 1
2. Ի. ԿՈՍՏՅՈՒՇԿՈ— Ռուսաստանի հետ
Ուկրաինայի վերամիավորման 300-
ամյակը ՍՍՌՄ ժողովուրդների մեծ
տոնն է 1 18
3. Թեղիսներ Ռուսաստանի հետ Ուկրաին-
այի վերամիավորման 300-ամյակի
մասին (1654—1954) 2 1
4. Ագիտատորների առաջնահերթ խնդիր-
ները ընտրությունների օրերին 3 1
5. Գ. ԻՍԼԱՀԱԿՅԱՆ— Սովետական Միու-
թյան Զինված Ուժերի 36-րդ տարե-
դարձը 3 8

6. Գ. ԱՄԻՐՅԱՆ— Զրույց կարտոֆիլի և բանջարեղենի պարտադիր մթերումների ու պետական գների բարձրացման մասին	3	26
7. Վ. ԵՆԳԻՐԱՐՅԱՆ— Սովետական ընտրական սիստեմը ամենադեմոկրատականն է աշխարհում	4	1
8. ՅՈՒ. ԳՐԻՇՉԵՆԿՈ— Ընդդեմ գաղութային ճնշման, հանուն ազատության և ազգային անկախության	4	12
9. Լենինի գործի մեծ շարունակողը	5	1
10. Մ. ՄԵԼԻՔՅԱՆ— Կանանց միջազգային օրը	5	22
11. Կուլտնտեսություններում սիստեմատիկաբար մասսայականացնել առաջավոր փորձը	6	1
12. Ի. ԴՈՒԴԻՆՍԿԻ— Էկոնոմիկայի և աշխատավորների բարեկեցության վերելքի ուղիով	6	8
13. Խ. ՄԻՐԻՄԱՆՅԱՆ— Զրույց խամ ու խոպան հողերի յուրացման մասին	7	1
14. Մ. ԴՈՄՈԳԱՅԿԻՆ— Զին ժողովուրդը երկրի ինդուստրացման համար մղվող պայքարում	7	11
15. Ագիտատորների խնդիրները գարնանացանի օրերին	8	1

16. Աշխատավորների միջազգային տոնը՝ Մայիսի 1-ը	8	8
17. Վ. ՍԱԲՍՅԱՆ— Սովետական մամուլի օրը	9	1
18. ՅՈՒ. ԳՐԻՇՉԵՆԿՈ— ԱՄՆ-ի ագրեսիվ պլանները Մերձավոր ու Միջին Արևելքի և Հարավ-Արևելյան Ասիայի շրջանում	9	11
19. Հայրենական գյուղատնտեսական մեքենաշինության նվաճումները	9	24
20. Վ. ՄԱՅԿԵՎԻՉ— Լայնորեն ծավալել մրցությունը, Համամիութենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսին մասնակցելու իրավունք նվաճելու համար	10	1
21. Ղ. ՇԱՔԱՐՅԱՆ— ՍՍՌ-ի Պետական բյուջեն տնտեսական և կուլտուրական խաղաղ շինարարության բյուջե է	10	13
22. ՀՈՎՀ. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ— Հասարակական և անձնական շահերի զուգակցումը կուլտնտեսությունում	10	24
23. Հ. ՄԱԴՈՅԱՆ— Հայկական ՍՍՌ-ն Համամիութենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսում	11	1
24. ՅԱ. ԿԱԴՈՒԼԻՆ— Հյուսիսային Կորեայի աշխատավորները նոր կյանք են կառուցում	11	9

25. ԱՐ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ— Զրույց մեր աես-
պուրիկայի երեկոյան հանրակրթական
գպրոցների մասին 11 18
26. Մ. ԿԵԼԶԵՎՍԿԻ— Համամիութենական
գյուղատնտեսական ցուցահանդեսում 12 1
27. Խ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ— Մեր աեսպուրիկայի
պետական բյուջեն 12 11
28. Պ. ԵՅԻՄՈՎ— Եվրոպայի ժողովուրդ-
ների պայքարը Գերմանիայի վերազին-
ման դեմ 13 1
29. Ֆիդելուսուրեիկի Համամիութենական
օրը 13 12
30. Ա. ԴԱՎԹՅԱՆ— Անասուններն ապա-
հովենք առատ կերով 14 1
31. Ա. ԹԻՐԱՐՅԱՆ— Երկաթուղայինի Հա-
մամիութենական օրը 14 8
32. Պ. ԲԵԼՅԱՆՎ— Սոցիալիստական գյու-
ղատնտեսության տոնը 15 1
33. Յա. ԿԱԴՈՒԼԻՆ— Դեմոկրատական
սկզբունքներով Կորեայի խաղաղ միա-
վորման համար 15 12
34. ՀՈՎՀ. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ— Զրույց բանվոր-
ների ու գյուղացիների անխախտ դա-
շինքի մասին 16 1
35. Ա. ՖԻԼԻՊՈՎ— Խաղաղության ուժերի
մեծ հաղթանակը 16 10

36. Վ. ՌԻՇՆՈՎ— Սովետական մարդկանց
առողջ կենցաղի համար 17 1
37. Խ. ՀՈՎԱԿԻՄՅԱՆ— Կրոնական նախա-
պաշարմունքների մասին 17 13
38. Ա. ԱՐՐԱՀԱՄՅԱՆ— Ժողովրդի նյու-
թական բարեկեցության անշեղ վերել-
քը սոցիալիստական հասարակության
զարգացման օրենքն է 18 1
39. Վ. ԲՈՐՈՎՍԿԻ— Եվրոպայի կոլեկտիվ
անվտանգության համար 18 10
40. Կենտրոնական Արևելիկայի ստույգ-
ներում 18 30
41. Գ. ԳՈՒԼԱՆՅԱՆ— Զրույց ՍՍՌԻ Ժո-
ղովուրդների անխախտ բարեկամու-
թյան մասին 19 1
42. Գ. ԿԱՐԱԳՅՈՋՈՎ— Կոլտնտեսային նո-
րարար Մալցեի հողամշակության նոր
մեթոդի մասին 19 11
43. Պ. ԴԵՄՉԵՆԿՈՎ, Ա. ՖԻԼԻՊՈՎ— Հաքավ-
Արևելյան Ասիայի երկրները 19 18
44. Հոկտեմբերյան Սոցիալիստական Մեծ
ռեուլյուցիայի 37-րդ տարեդարձը 20 1
45. Աշխատանքային նոր հաջողություննե-
րով նշանավորենք մեծ Հոկտեմբերի
37-րդ տարեդարձը 20 23

	№	էջ
46. Հայաստանում սովետական կարգերի հաստատման 34-րդ տարեդարձը	21	1
47. Ա. ԵՍԱՅԱՆ — Սովետական Միության Կոնստիտուցիան	22	1
48. Ա. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ — Ժողովրդական դատարանների ընտրությունները և ագիտատորների անելիքները	22	12
49. Լենինի գործի մեծ շարունակողը	23	1
50. Ի. ԳՈՂՅԱԿՈՎ — Սովետական դատարանը իսկական ժողովրդական դատարան է	23	20

ԱԳԻՏԱՅԻՈՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՓՈՐՁԻՑ

1. Ն. ՂԱԶԱՐՅԱՆ — Ագիտակուլեկտիվն ընտրությունների օրերին	4	26
2. Վ. ԳԵՂՈՐԳՅԱՆ — Ագիտպունկան ընտրությունների օրերին	5	35
3. Հ. ՊՈՂՈՍՅԱՆ — Ագիտացիոն զրույց դեպուտատության թեկնածուների օգտին	5	40
4. Ա. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ — Ագիտատորի զրույցը աշխատանքի արտադրողականությունը բարձրացնելու մասին	6	26
5. Վ. ԱՄԻՐՔԵԿՅԱՆ — Ագիտատորի զրույցը յուրաքանչյուր քառակուսի մետր արտադրական տարածությունից ավելի շատ արտադրանք թողարկելու մասին	7	25

— 42 —

	№	էջ
6. Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ — Ագիտատորի զրույցը ինքնարժեքի իշխման մասին	8	29
7. Ս. ԱՆՏՈՆՅԱՆ — Ագիտատորի զրույցը տորֆա-բուսային թաղարներում ցանքի և մշակության մասին	10	34
8. Մ. ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ — Ագիտատորի զրույցը հացահատիկի բերքատվությունը բարձրացնելու մասին	12	20
9. Մ. ՄԵԼԻՔՅԱՆ — Մի ագիտակուլեկտիվի աշխատանքի մասին	13	20
10. Լ. ՆԻԿՈՂՈՍՅԱՆ — Ագիտատորի զրույցը կոլտնտեսային գյուղի կուլտուրայի մասին	14	15
11. Ն. ՂԱՐԱԳՅՈՂՅԱՆ — Ցուցադրական ագիտացիան ֆաբրիկայում	21	28
12. Ա. ՆԵՐՈՅԱՆ — Ագիտակուլեկտիվը պայքարում է բարձրորակ արտադրանքի համար	22	19

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱԳԻՏԱՏՈՐՆԵՐԻՆ

1. ՀՈՎՀ. ԲԱՂԴԱՍՍՐՅԱՆ — Ագիտատորի լեզուն	9	31
2. Ա. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ — Բերքահավաքը և ագիտատորների անելիքները	15	23

— 43 —

	№	էջ
3. Վ. ԵՆԳԵՐԱՐՅԱՆ— Ինչպես մասսայա- կանացնել սոցիալիստական գյուղա- տնտեսության նվաճումները	16	20
4. Վ. ԱՄԻՐՐԵԿՅԱՆ— Ինչպես կազմակեր- պել զրույց աշխատանքի արտադրո- ղականությունը բարձրացնելու մասին	23	32

ԱՌԱՋԱՎՈՐՆԵՐԻ ՓՈՐՁԻՑ

1. Ա. ԵՐԻՅՅԱՆ— Կոլտնտեսություննե- րում արմատավորել անասնաբուժու- թյան առաջավոր փորձը	3	32
2. Գ. ՄՈՎՍԵՍՅԱՆ— Տրակտորային բրի- գան պատրաստ է գարնանացանդին	6	28
3. Մ. ՂԱԶԱՐՅԱՆ— Տրակտորային աշ- խատանքի վարպետները	11	25
4. Վ. ԱՐԱՔՍՅԱՆ— Բարձր բերքի օղակը	12	25
5. Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ— Համամիութենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսի թեկնածուն	13	27
6. Վ. ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ— Անշեղ վերելքի ու- ղիով	14	25
7. Ա. ԵՐՄԱԿՈՎՍ— Կարտոֆիլի բարձր բերքի համար	14	32
8. Հ. ԱՍՏԱՐԱՅՅԱՆ— Առանց կորստի հավաքում ենք առատ բերք	15	32
9. Կ. ՂԱՐԱԳՅՈՋՅԱՆ— Մեր ֆարրիկայի մարկայի պատվի համար	16	27

— 44 —

	№	էջ
10. Մ. ԲԵԳԼԵՅՈՎ— Ցուցահանդեսի թեկ- նածուները	17	26
11. Վ. ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ— Ինչպես ստացանք բարձր բերք	18	20
12. Ս. ՍԱՐԳՍՅԱՆ— Բարձր մթերատվու- թյան համար	19	25
13. Ն. ԹԵՐԼԵՄԵՋՅԱՆ— Ինքնարժեքի ի- ջեցման ուղիները	19	31
14. Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ— Ինչպես հատանք բամ- բակի բարձր բերքատվության	21	21
15. Ա. ՄԱԼԽԵԱՍՅԱՆ— Կատարում են ըս- տանձնած պարտավորությունները	23	39

ՕԳՏԱԳՈՐԾԻՐ ԶՐՈՒՅՅԻ ԺԱՄԱՆԱԿ (Թվեր և փաստեր)

1. Ժողովրդական կրթության անմխիթար վիճակը կապիտալիստական երկրնե- րում	4	35
2. Ժողովուրդները քողոքում են ամերիկ- յան թերադրանքի բաղադրականության դեմ	4	42
3. ՍՍՖՄ արդյունաբերության վերելքը	7	37
4. Ուկրաինական ժողովրդի նվաճումները կուլտուրայի և գիտության զարգացման բնագավառում	8	35
5. Անշեղորեն բարձրանում է սովետական ժողովրդի բարեկեցությունը	10	40

— 45 —

	№	էջ
6. Աշխատավորների դրությունը և պայ- քարը կապիտալի երկրձերում	11	33
7. Աճում և ամրապնդվում է սոցիալիս- տական գյուղատնտեսության նյութա- տեխնիկական բազան	12	29
8. Ռեսպուբլիկայի ժողովրդական լուսա- վորության անշեղ վերելքը	13	32
9. Համամիութենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսում	16	34
10. Այս տարի ի՞նչ է կառուցվում մեր ռեսպուբլիկայում	18	25
11. Համամիութենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսի «Հացահատիկ» պավի- լիոնը	21	34
12. Աշխատավորության աղքատացումն ու քայքայումը կապիտալիստական երկրո- ւններում	21	40
13. Ի՞նչ են տվել ռեսպուբլիկայի գիտնա- կանները սոցիալիստական գյուղատն- տեսությանը	22	28
14. Աշխատավորների նյութական բարեկե- ցության անշեղ վերելքը ՍՍՌՄ-ում	22	43

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԻ ՀԱՐՑՆԵՐԻՆ

1. ԱՂ. ԵՍԱՅԱՆ — Չորս տերություննե- րի արտաքին գործերի մինիստրների Բեռլինի խորհրդակցությունը	6	35
---	---	----

— 46 —

	№	էջ
2. Ս. ՊԱՊՅԱՆ — Վլադիմիր	8	41
3. Պատետ-Լաո և Կլամեր պետությունները	12	35
4. Գվատեմալա	13	38
5. ՍՏ. ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ — Ի՞նչ է տեղի ու- նենում Իրանում	15	38
6. ԵՂ. ԵՍԱՅԱՆ — Թյուրք-պակիստանյան ռազմական դաշինքի մասին	16	41
7. ԱՂ. ԵՍԱՅԱՆ — Ամերիկյան մոնոպո- լիաների արշավը ժողովրդի դեմո- կրատական իրավունքների դեմ	20	32

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԱՅԻ ԵՐԿՐՆԵՐՈՒՄ

1. Չինական ժողովրդական Ռեսպուբլի- կայի հաջողությունները	17	33
2. Ռումինական ժողովրդական Ռեսպուբ- լիկայի հաջողությունները	18	36
3. Դերմանական Դեմոկրատական Ռես- պուբլիկայի նվաճումները	19	39
4. Բուլղարական Դեմոկրատական Ռես- պուբլիկա	20	41
5. Մ. ՉԵԿՄԱՐՆՎ. — Ալբանիան ընթանում է սոցիալիզմի ուղիով	22	34

ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱԳԻՏԱՏՈՐՆԵՐԻՆ

1 Թեմաներ և գրականություն ագիտա- տորների զրույցների համար № 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23		
---	--	--

— 47 —

ՏՆՂԵԿԱՏՈՒ ԲԱԺԻՆ

	№	էջ
1. Վերմախտ	1	47
2. Բանջարեղենի սերմերի ցանքը տորֆահումուսային թաղարներում	3	44
3. «Պատմվածք կանաչ քառակուսիների մասին»	4	48
4. Էմբարգո. Անշլյուա	6	45
5. Մեր Հայրենիքի մայրաքաղաք Մոսկվայի թանգարանները	9	48
6. Քիմիան գյուղատնտեսության մեջ	10	47
7. Բոննի պայմանագիրը. Փարիզի պայմանագիրը	11	45
8. Կոմունիստական և բանվորական պարտիաներն աշխարհում	12	46
9. Տալլանդ	14	40
10. Հոմեգարիայի ժողովրդական Ռեսպուբլիկայի պետական ժողովը. Մարիոնետային կառավարություն. Բենիլյուքս. Վալյուտա	14	46
11. Տեխնոկրատիայի թեորիան. ԱՄՆ-ի 1951 թվականի Հոկտեմբերի 10-ի օրենքը. Կոնսորցիում	17	46
12. Տայվան (Ֆորմոզա)	18	44
13. Արևմտյան Իրիան	20	46

ՆՈՐ ԳՐՔԵՐ

Հայպետհրատի հրատարակությամբ լույս են տեսել

Մ. ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ— «Երկու տող»։ Գինը 65 կ., 52 էջ, տիրած 10.000:

Մ. ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ— «Երկրագործությունը որպես ուղի հանապարհ»։ Գինը 2 ռ. 60 կ., 112 էջ:

Գ. ՇԱՀՆԱԶԱՐՈՎ— «Ինչու բուրժուազիան ոտնակոխ է արել մարդկանց և ազգերի իրավահավասարության սկզբունքը»։ Գինը 75 կ., 84 էջ, տիրած 5.000:

Կ. ՍՏԱՆԻՍԼԱՎՍԿԻ— «Ի՞նչ կյանքը արվեստում»։ Գինը 27 ռ. 85 կ., 538 էջ, տիրած 3.000:

Ա. Ս. ՊՈՒՇԿԻՆ— «Երկեր հինգ հատորով»։ Գինը 3 ռ. 75 կ., 482 էջ:

ՎԱՂԱՐՇ ՎԱՂԱՐՇՅԱՆ— «Պիեսներ»։ Գինը 11 ռ. 35 կ., 468 էջ, տիրած 3.000:

Ֆ. ԳԻՆԱՅԼՈ— «Շաբահերկ կուլտուրաների քառակուսի-բնային ցանրի մեքենայացումը»։ Գինը 3 ռ., 162 էջ:

**ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է
„ԱԳԻՏԱՏՈՐԻ ԲԼՈԿՈՒՄ“-Ի**

1955 թվականի

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Բաժանորդագրությունն ընդունվում է կապի
գրասենյակների և «Սոյուզպեչատ»-ի բոլոր
բաժանմունքներում:

Լույս է տեսնում ամսական 2 անգամ:

**ՇՏԱՊԵՑԵԸ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՎԵԼ
«ՍՈՅՈՒ-ԶՊԵՇԱՑ»**

**Отдел Пропанды и агитации
ЦК КП Армении
БЛОКНОТ АГИТАТОРА**

№ 24

1954 г.

ՎՅ 14065

Պատվեր 1003

Տիրուծ 7950

Հայպոլիգրաֆրատի № 2 տպարան, Երևան
Կնուսյանցի № 8, 1954 թ., գինը 50 կոպ.